

beste verlichting? Heeft patiënt een leesplank nodig? Dit alles vergt, ook als men als oogarts ervaring heeft op dit gebied, zeker anderhalf uur en in vele gevallen komt men niet in één zitting gereed en moet patiënt nog eens worden terugbesteld.

Door dit alles is het onmogelijk meer dan vier patiënten per dag na te zien, twee 's morgens en twee 's middags. Ondanks de hulp welke de Amsterdamse oogartsen Mej. Dr Van Driest en Mevrouw Dr Westerveld-Brandon begin 1959 hebben aangeboden, is er door dit langdurige onderzoek toch nog steeds een wachttijd van enkele maanden voordat de patiënten worden opgeroepen. Maar juist daardoor zijn de restricties, „goed intellect” en „gebukt onder het feit dat lezen niet meer mogelijk is”, noodzakelijk bij het inzenden van patiënten. Tenslotte een voorbeeld van wat men ook bij hoogst bejaarde patiënten kan bereiken.

Een 85-jarige heer met een gehoorapparaat kan sedert twee jaar niet meer lezen, wat hij zeer betreurt, ook al omdat hij door zijn slechte gehoor op lezen is aangewezen. Er bestaat beiderzijds een seniele

maculadegeneratie. Gezichtsscherpte links A 14 = 5,5 procent en rechts A 19. Hoewel hij al in het bezit is van een leesbril sfer. + 7, een 1,8 maal vergrotende Visolettloop en een handloop sfer. + 8 is lezen onmogelijk. Bij een visus van A 14 is theoretisch een vergroting van vijfmaal nodig om N 8 en zesmaal om N 6 te lezen. In de praktijk komt dit precies uit. Met links een zesmaal vergrotende Keeler „Full Field” telescopische leesbril leest patiënt direct foutloos N 6. Het is opvallend hoe hij hoofd en boek doodstil houdt, begrijpt dat hij de leesafstand als het ware „scherp moet instellen” en direct foutloos voorleest. Hij springt al even handig met schuifloepen en sterke plusglazen om, maar geeft de voorkeur aan de grotere leesafstand van de Keeler leesbril.

Follow up: Bericht van zijn oogarts dat hij elke dag weer uren leest.

Uit het onderzoek is dus gebleken, dat voor de patiënten met een zeer slechte gezichtsscherpte thans optische hulpmiddelen bestaan, waarmee zij in vele gevallen weer krant en boek kunnen lezen.

REFERATEN

De artikelen, besproken in de met een nummer gemerkte referaten, kan men schriftelijk ter inzage vragen bij J. G. Antvelink, Spoorstraat 24, Schoonhoven

VERZORGD DOOR DE STUDIEGROEP ARTIKELENDOCUMENTATIE

60—029 Long-acting sulphonamides and protein-binding.
Newbould, B. B. en R. Kilpatrick (1960) Lancet I, 887.

De langwerkende sulfapreparaten komen de laatste tijd zeer in zwang, maar klinisch bleken de verwachtingen te hoog gespannen ondanks goed geslaagde proeven in vitro. Men deed daarom vergelijkende proeven met sulfadimidine, sulfaphenylpyrazolum (Orisul), sulfamethoxypridazinum (Lederkyn) en sulfachloropyridazinum. De laatste stof is een sulfapreparaat met korte werkingsduur, dat door Jones in 1957 uitgebreid is onderzocht.

Achtereenvolgens ging men verschillende eigenschappen van deze stoffen na. Allereerst werd gecontroleerd hoe lang de preparaten in het plasma aantoonbaar bleven. Sulfadimidine was evenals sulfachloropyridazinum binnen 24 uur uit het bloed verdwenen, terwijl Orisul binnen 48 verdween en Lederkyn na 72 uur nog aantoonbaar was.

Een sulfapreparaat komt in het bloed in drie vormen voor namelijk de vrije, diffunderende sulfa, de geacetyeerde sulfa en de aan plasmaproteïnen gebonden sulfa. Hiervan is gebleken dat alleen de eerste vorm het therapeutisch werkzame deel is. De geacetyeerde sulfa is inactief, maar behoudt toxische waarde, terwijl ook de aan de proteïnen gebonden sulfa geen antibacteriële werking heeft. De proteïnenbinding is niet de oorzaak van het minder snel door de nieren worden uitgescheiden van de sulfa; zo heeft sulfachloropyridazinum een hoog bindingspercentage, maar het wordt snel uitgescheiden. Het acetyleringspercentage is hoog bij sulfadimidine en laag bij de drie andere preparaten. Bij deze laatste bleek dit samen te hangen met de binding aan de plasmaproteïnen. Bij afwezigheid van proteïnen wordt namelijk het acetyleringspercentage bij deze drie sulfa's veel hoger; het wordt echter nooit zo hoog als bij sulfadimidine, waar al of niet aanwezig zijn van proteïnen geen invloed heeft op de grootte van het acetyleringspercentage.

De binding aan de proteïnen is zeer gering bij sulfadimidine en is het grootst bij Orisul. Zij blijkt afhankelijk te zijn van

de concentratie van de sulfa in het plasma en van de pH van het bloed.

Bij een zeer lage concentratie van de langwerkende sulfapreparaten is vrijwel alle sulfa aan de proteïnen gebonden; wordt de concentratie hoger dan daalt het bindingspercentage en stijgt het percentage vrije sulfa. Zo heeft men om een gelijk quantum vrij sulfadimidine en vrij Orisul van 2,9 mg per 100 ml plasma te verkrijgen een tweemaal zo hoge concentratie Orisul ten opzichte van sulfadimidine nodig. De proteïnenbinding bleek tevens sterk te stijgen bij verschuiven van de pH van zuur naar alkalisch. Dit werd het sterkst gezien bij sulfadimidine en het minst bij Orisul.

De overgang naar de liquor cerebrospinalis is het gemakkelijkst voor sulfadimidine; voor Lederkyn is het veel moeilijker, terwijl men ondanks hoge concentraties Orisul in het bloed dit niet in de liquor terugvond. Slechts bij meningitis zag men wel Orisul in de liquor verschijnen, maar dat was waarschijnlijk de inactieve, aan proteïnen gebonden, vorm.

Om een gelijk therapeutisch effect en dus een gelijke concentratie vrij sulfa in het plasma te verkrijgen, zijn van de langwerkende sulfapreparaten hogere concentraties in het bloed nodig dan van de oudere sulfapreparaten. Waarschijnlijk wordt de dosering dus vaak te laag gehouden, wat de negatieve klinische resultaten verklaart. Hogere dosering brengt echter ook meer kans op toxische verschijnselen met zich mee.

J. Grijns

* * *

HET LEZEN WAARD

Na wetenschappelijke medische lectuur is het lezen van een ziektegeschiedenis, geschreven door een niet-arts, een aparte sensatie. In de novelle „De dood van Iwan Iljitsj” van Tolstoj, geschreven in 1886, worden ons de gevoelens beschreven van een gezonde man, die ziek wordt, langdurig ziek is en dood gaat.

Een bijzondere „klinische les” van vijftienzeventig jaar geleden over een onderwerp dat altijd hetzelfde blijft.